

erkölcsös kiművelését veszi célba, ellene van minden mesterkéeltségnek és nyegleségnek a tanításban, a legbensőbb szeretettel csügg a gyermek jövőjén, s a tanító hivatását a megillető magaslatból nézi.

Nagyon sikerültek az egyes fejezetek után adott gyakorlati példatanítások, melyek hű képét adják elméletének; az irodalmi rovatban bővebb tájékozást találhat a tanító.

Mindent összefoglalva a könyvet sikerültnek mondhatom, csak az említett javításokra hívom fel a szerző figyelmét.

Bihari Ferenc.

★

A tanulás technikája. Tanulmány a pedag. lélektan köréből. Irta *Döri S Zsigmond* polg. isk. tanár. Lenyomat az «Izr. Tanügyi Ért.» 1904. XXIX. sz.

Ezen kis tanulmány 26 oldalon a tanulás problémáját veti fel és iparkodik megoldani a legújabb tapasztalati pszichologusok kutatásai alapján. Döri *Neumann E. dr.*, zürichi egyetemi tanárnak a «Deutsche Schule»-ban megjelent tanulmányát használta fel.

Eme kutatások kiinduló pontját ama meggondolás szolgáltatta, hogy az iskolai oktatást az egyes lelki tehetségek *formális* képzésével kell kiegészíteni. A mai ember emlékező tehetsége teljesen el van hanyagolva, pedig, mint az újabbkori francia filozofusok állítják, a jó emlékezet az alapja mindennemű lelki tevékenységeinknek, egész intelligenciánknak.

Döri a nélkül, hogy az emlékezet mibenlétéről beszélne, bemutatja, miként lehet az emlékezet munkaképességét megmérni, e közben kitünteti, hogy az egyének különbözőkép tanulnak, mert emlékezetük más-más típust képvisel. Vannak 1. akusztikai, 2. optikai, 3. motorikus emlékezet-típusú egyének. Az iskola feladata, hogy e típusokat felismerje, s az egyes típusok szerint kellő útbaigazítással szolgáljon a növendékeknek.

Azután a lélektani laboratoriumok vizsgálatai alapján kimondja, hogy az emlékezőtehetség az ember felnőtt korában csak azért látszik gyengébbnek, mivel nem gyakorolja. A gazdaságos tanulásra a következő szabályokat olvassuk:

1. A betanulandó anyagot egészben tanuljuk s ne osszuk részekre;
2. a felnőttek félhangos, a gyermekek fojtott beszéddel tanuljanak;
3. tanulásunkat kísérje ritmikus beszédmód;
4. fokozatos gyorsasággal tanuljunk, előbb lassan, aztán gyorsabban;
5. terjedelmesebb anyag tanulásakor az ismétléseket ne halmozzuk egymásra, hanem osszuk el egyenletesen;
6. törekedjünk az emlékezeti típusok egyoldalúságának kiegyenlítésére;
7. az első ismétléseket este, a szóról-szóra

betanulást reggel végezzük; 8. az első ismétléseket ülve, a továbbiakat járva végezzük.

E tanulmány kiválóan alkalmas további tapasztalatok gyűjtésére való serkentésre.

Bihari Ferenc.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

Revue internationale de l'Enseignement. XXV. évfolyam. 1. sz.
1905. jan. 15.

«*La réforme de l'enseignement primaire en Hongrie*» (21—42. l.)
Dr. Kont I. párisi tanár tüzetesen ismerteti Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatát a népoktatásról. Kont a «*Revue*» 1897. és 1903. évfolyamában ismertette a magyar népoktatás szervezetét és e cikkében kiemeli, hogy az új törvényjavaslat egyrészt mennyiben módosítja a régebbi törvények rendelkezéseit (1868. XXXVIII, 1876. XXVIII. és 1879. XVIII. tc.), másrészt mi jellemző benne a francia viszonyok szempontjából tekintve. Magyarországon a nemzetiségi és felekezeti viszonyok a közoktatásügy szervezése elé oly nehézségeket gördítenek, melyeket egységes nemzetek nem ismernek. Annak dacára Eötvös József 1868. első kísérlete óta a népoktatás számbeli adatokkal igazolható jelentékeny haladást mutat. Az új törvényjavaslat főcélja a nemzeti érzés erősítése, de nem kívánja a magyar nyelvvel a német, román, tót, szerb nemzetiségek nyelvét kiszorítani, mint azt Poroszország teszi a német nyelvvel lengyel tartományaiban. A törvényjavaslat megköveteli, hogy a nemzetiségek nyelve mellett a magyar nyelvet is eredményesen tanítsák, amit az 1868 és 1879. törvény dacára eddig el nem értünk. 1790—91. törvények érvényessége és a jelen viszonyok mellett távol állunk attól, hogy a népoktatást teljesen világivá és ingyenessé tegyük. A törvényjavaslat nem érinti a felekezetek jogát, hogy iskolákat alapíthatnak és fentarthatnak, ami annyira meggyökerezett a magyar köztudatban, hogy nem akadna oly országgyűlés, mely ezt a jogot tőlük megvonná. Az elemi iskolák jellege tovább is községi és felekezeti marad. A felekezetek mint iskolafentartók határozzák meg a tanítás nyelvét, mely az állami iskolákban a hittantól eltekintve magyar. Az állam csak a legszegényebb vidékeken alapít iskolákat. Az állam a felekezeti iskolákat is bőkezű támogatásban részesíti, ha ezt kérik, hogy azokat az állami iskolákkal egyenlő színvonalon tarthassa. Támogatásáért viszonzásul csak azt követeli: a községek és felekezetek ne akadályozzák azt, hogy a tanulók hazájok nyelvét is megtanulják. A törvény a lehetőséget kívánja biztosítani, mert nyelv megtanulását törvénnyel ugyan elrendelni nem